

Sadržaj

Prvi deo

Moralne paradigme (1)

1. Analiza stanja i teorijski aspekti rešavanja otvorenih pitanja koja ograničavaju duhovnu obnovu srpskog društva	2
1.1. Uzroci i posledice promena modela socijalne organizacije zajednice	2
1.1.1. Istraživanje uzroka i posledica kriza	2
1.1.2. Istraživanje slabosti srpskog društva	7
1.1.2.1. Slabosti koje ograničavaju prelaz iz ratova ka miru	8
1.1.2.2. Slabosti koje ograničavaju prelaz iz socijalizma ka građanskom demokratskom društvu	10
1.1.2.3. Slabosti i nedostaci humanog kapitala	13
1.1.2.4. Slabosti usled nefunkcionisanja inovativne preduzetničke ekonomije	14
1.1.3. Kreiranje strategije građanskog samopouzdanja	16
1.2. Problematiziranje psihopatologije sistema	19
1.2.1. Psihoneuroze kao uzročnici psihopatologije sistema	21
1.2.1.1. Problem straha	21
1.2.1.1.1. Definisane straha	21
1.2.1.1.2. Izazivanje straha	22
1.2.1.1.3. Histerija straha	23
1.2.1.1.4. Anksioznost straha	24
1.2.1.1.5. Agresivnost od straha	24
1.2.1.1.6. Frustracija od straha	24
1.2.1.1.7. Ljubav i mržnja zbog straha	25
1.2.1.2. Problem neuroza	26
1.2.1.2.1. Psihoanalitičko i objektivističko shvatanje neuroza	27
1.2.1.2.2. Egzistencijalistički prilaz neurozama	28
1.2.1.2.3. Geštalt shvatanje neuroza	28
1.2.1.2.4. Neurasternije	28
1.2.1.2.5. Histerija	29
1.2.1.2.6. Opsesija	30
1.2.1.2.7. Kompulzija	30
1.2.1.2.8. Anksioznost	31
1.2.1.2.9. Fobije	32
1.2.1.3. Problemi kompleksa kod ljudi	33
1.2.2. Psihopatski faktori kao uzročnici psihopatologije sistema	34
1.2.3. Psihosomatski poremećaji kao uzročnici psihopatologije sistema – ili poslednji pokušaj opiranja	37
1.2.4. Stresovi - savremene bolesti savremenog čoveka	38
2. Procesi duhovne obnove za potrebe rasta i razvoja srpskog društva	41
2.1. Sociološke teorije o industrijskom i postindustrijskom društvu	42
2.2. Ispitivanje uticaja tehnoloških promena na društvene promene	44

2.3.	Elementi koji determinišu kulturne vrednosti i verovanja kao pretpostavki duhovne obnove	49
2.3.1.	Opšti elementi koji determinišu kulturne vrednosti	49
2.3.2.	Etički elementi koji determinišu kulturne vrednosti	54
2.3.3.	Merenje kulturnih vrednosti i verovanja	55
2.3.3.1.	Rokičev koncept vrednosti	55
2.3.3.2.	Materijalizam kao vrednosna orijentacija	57
2.3.3.3.	Uparedna analiza kultura	57
2.3.3.4.	Analiza promena sistema vrednosti	58
3.	Etička pitanja u vezi sa svetskom pojavom i svetskim procesom globalizacije, regionalizacije i Internacionalizacije	61
3.1.	Pozicija Nemačke	62
3.2.	Etička pitanja u vezi posleratne obnove Evrope	64
3.3.	Pax Americana viđenje etike	70
3.4.	Srbi i Balkanci su na ledu	72
4.	Procesi rešavanja psihopatologije sistema	73
4.1.	Postupak desenzitivacije	73
4.2.	Generiranje nove strukture i novih vrednosnih orijentacija	76

Drugi deo

Definisanje etičko-moralnih pojmova (79)

1.	Ciljevi i zadaci etike i morala u procesu duhovne obnove srpskog društva	80
1.1.	Otvorena etička i moralna pitanja	80
1.2.	Odstajanje od teze o svetskoj zaveri protiv srpskog naroda	82
1.3.	Ciljevi rešavanja etičko-moralnih pitanja	85
1.4.	Odstajanje od retrogradnih koncepcija filosofije nacionalnih elita	87
2.	Etika, moral, motivi i pravila	93
2.1.	Definisanje pojmova – etika, moral, motivi i pravila	93
2.2.	Moralni ideal	95
2.3.	Moralni kodeks	95
2.4.	Moralno ludilo	96
2.5.	Moralna svest	97
2.5.1.	Struktura moralne svetsti	97
2.5.2.	Menjanje moralne svesti	98
2.6.	Moralna sloboda	100
2.7.	Balkansko moralno ludilo	101
3.	Kulturno-civilizacijska suština etike i morala	103
3.1.	Kulturno-civilizacijska suština etičke vrednosti	104
3.1.1.	Definisanje pojma vrednosti	105

3.1.1.1.	Vrednost se određuje kao posebna vrsta realnosti	105
3.1.1.2.	Vrednost se izvodi iz moralnih i drugih činjenica	107
3.1.2.	Savremeni filozofski pristupi definisanja pojma vrednosti	108
3.1.2.1.	Savremeni pozitivizam	108
3.1.2.2.	Savremeni empirizam	109
3.1.2.3.	Nitzsche	109
3.1.2.4.	Freud	109
3.1.2.5.	Markuze	110
3.1.2.6.	Heidegger	110
3.1.2.7.	Marx	111
3.2.	Otvorena etička pitanja u vezi čovekovog postvarenja – alijenacija	112
3.2.1.	Judeo-hrišćanski izvori alijenacije	112
3.2.2.	Novovekovne teorijske i filozofske rasprave o alijenaciji	113
3.2.2.1.	Hegelovo shvatanje alijenacije	114
3.2.2.2.	Feuerbach-ovo objašnjenje dezalijenacije	116
3.2.2.3.	Marx-ovo objašnjenje pojma otuđenja	117
3.2.3.	Savremene teorije alijenacije	118
3.3.	Socijalno-etički aspekti slobodnog vremena – dokolica	120
3.3.1.	Socijalni aspekti dokolice	120
3.3.2.	Etički aspekti dokolice i ljudska sloboda	122
3.4.	Etička pitanja društvene devijacije – anomija	123
3.4.1.	Analiza pravila ponašanja sintetizovanih u moralu	123
3.4.1.1.	Kolektivna svest	123
3.4.1.2.	Kolektivna mišljenja	124
3.4.2.	Dirkemovo razgraničenje anomija	124
3.4.3.	Anomije prakse	127
3.5.	Kulturno-civilizacijska i istorijska činjenična suština moralnog	129
3.6.	Proturečnosti moralnosti	131

Treći deo

Psihologijski aspekti morala (135)

1.	Psihologijsko-etički aspekti morala	136
1.1.	Fredova psihoanalitička teorija morala	137
1.2.	Socijalno-psihološke moralne dimenzije socijalizacije i teorije učenja	141
1.2.1.	Odnos ličnosti i društva	141
1.2.2.	Karakterne crte strukture ličnosti	143
1.2.2.1.	Gliford	144
1.2.2.2.	Schopenhauer	144
1.2.3.	Socijalizacija i činioci socijalizacije ličnosti	146
1.2.4.	Učenje po modelu	152
1.2.4.1.	Posredno učenje (učenje po modelu)	152
1.2.4.2.	Učenje identifikacijom	153
1.2.4.2.1.	Defanzivna identifikacija	153
1.2.4.2.2.	Ofanzivna identifikacija	153

1.2.4.2.3.	Razvojna ili anaklitička identifikacija	154
1.2.4.2.4.	Identifikacija iz ljubavi	154
2.	Kognitivno-razvojna (genetička) teorija morala	155
2.1.	Periodizacija sazrevanja morala	155
2.1.1.	Senzomotorni period	155
2.1.2.	Preoperacioni period	156
2.1.3.	Konkretno operacioni period	157
2.1.4.	Formalno operacioni period	157
2.2.	Faze heterogenog ili autoritarnog morala kod dece	158
2.3.	Faza autonomnog morala kod dece	159
3.	Humanističko psihološko shvatanje morala	160
3.1.	Definisanje pojmova	160
3.2.	Olportova humanistička teorija ličnosti	162
4.	Istorijski, kulturno-civilizacijski, socijalni i psihološki aspekti razvoja nacije i naroda	165
4.1.	Paradigme naroda i fenomeni	165
4.2.	„Jedan vođa – jedan narod,, u odnosu na paradigmu vođe internacionalizma	166
4.2.1.	Hitler	167
4.2.2.	Staljin	167
4.2.3.	Očekivanja naroda	167
4.2.4.	Tito	168
4.2.5.	Odnos vođe i sledbenika	168
4.2.6.	Mazohistički narod i zadovoljni vođa	169
4.3.	L'Bonovi psihološki zakoni razvoja naroda	170
4.4.	Nacionalizam i šovinizam	172
4.4.1.	Nacionalizam	172
4.4.1.1.	Psihološki sadržaj nacionalizma	172
4.4.1.2.	Oblici nacionalne vezanosti	174
4.4.1.3.	Uslovi javljanja i širenja nacionalizma kao predrasude	176
4.4.1.4.	Izvori snage nacionalne vezanosti	177
4.4.2.	Etičke predrasude u vidu stereotipija	178
4.4.2.1.	Definicija etičkih stereotipija	178
4.4.2.2.	Ispitivanje etičkih stereotipija	180
4.4.2.2.1.	Stereotipije Amerikanaca	181
4.4.2.2.2.	Stereotipije o ljudima crne kože	182
4.4.2.2.3.	Stereotipije o Rusima	182
4.4.2.2.4.	Srpske stereotipije	182
4.4.2.2.5.	Stereotipije o Srbima	183
4.4.2.3.	Peristencija i menjanje stereotipije	184
4.4.3.	Terorije o ljudskim predrasudama	184
4.4.3.1.	Teorija opravdane reputacije	185
4.4.3.2.	Fenomenološke teorije	185
4.4.3.3.	Psihodinamičke teorije	186

4.4.3.4.	Situacione teorije	187
4.4.3.5.	Kulturološko-antropološke teorije	187
4.4.3.6.	Društveno-istorijske teorije	188
4.4.3.7.	Dvostruka funkcionalna teorija	188
4.4.4.	Proces uklanjanja predrasuda kod ljudi	189
4.5.	Istraživanje uticaja etnocentrizma na izbor marke proizvoda	191
4.6.	Razvijanje modela srpske nacionalne kulture i nacionalnih karakternih osobina	193
5.	Savremene moralne paradigme	196
5.1.	Moralna sloboda	196
5.2.	Moralizam	197
6.	Problemi savremenog morala	200
6.1.	Determinisanje egoizma	200
6.2.	Determinisanje altruizma	201
6.3.	Problematiziranja moralne kazne	202
7.	Moralni logički sudovi	203
7.1.	Moralni sudovi o istoriji	204
7.2.	Impresionističko logičko-estetski sudovi	206
7.3.	Logika moralnih i praktičkih sudova	209
7.4.	Moralno-etički sudovi u savremenim međunarodnim odnosima	212
7.4.1.	Definisanje problema	212
7.4.2.	Promene u pristupima realizaciji međunarodnih odnosa	213
7.4.3.	Nove dimenzije međunarodnih odnosa	213
7.4.4.	Revolucija informacija i sredstava informisanja	214
7.4.5.	Intervencija međunarodnih vojnih snaga	214
7.4.6.	Pravo preventivnog udara	215
7.4.7.	Internacionalizacija ekologije	215
7.4.8.	Evolucija pitanja ljudskih prava	215
7.4.9.	Kriterijumi međunarodne politike između dva svetska rata	215
7.4.10.	Kreiranje novih etičkih standarda u međunarodnim odnosima	218
7.5.	Pravci procesa globalizacije međunarodnih odnosa	220
7.5.1.	Politička globalizacija	220
7.5.1.1.	Model Pax Americana	220
7.5.1.2.	Model Adam Smith	221
7.5.1.3.	Model fragmentacije	222
7.5.1.4.	Model koordinacije	222
7.5.2.	Tehnološka globalizacija	222
7.5.3.	Ekonomska globalizacija	222
7.5.4.	Pozicioniranje malih zemalja u razvoju u svetskom procesu globalizacije	223
7.6.	Determinisanje odnosa između moralnih i pravnih normi	225

Etika i sloboda (229)

1. Predmet etike	230
1.1. Naturalistička etika	232
1.2. Metafizička etika	234
2. Filozofsko-etički Idealitet sveta	236
3. Etičke protivurečnosti između dobra i zla	239
3.1. Definisane dobre prema etičkim kriterijumima	239
3.1.1. Definisane morala prema etičkim kriterijumima	239
3.1.2. Definisane karaktera prema etičkim kriterijumima	241
3.1.3. Definisane zadovoljstva prema etičkim kriterijumima	242
3.1.4. Definisane razuma prema etičkim kriterijumima	242
3.1.5. Definisane osećanja prema etičkim kriterijumima	244
3.1.6. Definisane volje prema etičkim kriterijumima	245
3.1.7. Definisane svesti prema etičkim kriterijumima	246
3.1.8. Definisane sankcija prema etičkim kriterijumima	246
3.1.9. Definisane saznanja prema etičkim kriterijumima	246
3.1.10. Definisane vrednosti prema etičkim kriterijumima	246
3.2. Definisane zla prema etičkim kriterijumima	247
4. Etička pitanja slobode	247
4.1. Postavljanje etičkih pitanja o slobodi	249
4.2. Metafizički aspekti slobode volje	251
4.3. Psihološki aspekti slobode volje	251
4.4. Etički aspekti slobode volje	251
4.5. Kulturno-civilizacijski kapacitet vršenja slobode volje	252
5. Predmet i principi etike	254
5.1. Hedonizam	254
5.1.1. Utilitarizam	254
5.1.2. Egoizam	255
5.1.3. Altruizam	255
5.1.4. Naturalistički hedonizam	256
5.1.5. Moralistički egoizam	258
5.2. Etičko ponašanje	260
5.3. Etički ideali	265

Praksa etike (267)

1. Tranzitologija kao etička ideologija prakse	268
1.1. Tranzitologija kao ideologija	268
1.1.1. Opšti okviri zapadne tranzitologije i naša očekivanja	268
1.1.2. Teorijski izvori zapadne tranzitologije	271
1.1.2.1. Kremljologija	272
1.1.2.2. Tranzitološke teorije	273
1.1.2.3. Teorije o trećem valu demokratizacije	274
1.1.2.4. Teorije o reinženjeringu	274
1.1.3. Teorijske greške zapadne tranzitologije Istoka	277
1.2. Tranzicija etike	277
1.2.1. Stipuliranje novih etičkih okvira	277
1.2.1.1. Otvaranje novih etičkih okvira	277
1.2.1.2. Pravci promena	279
1.2.1.3. Mogućnosti kontrole budućnosti	280
1.2.1.4. Kreiranje novih nivoa kooperacije (površina dodira)	280
1.2.2. Procena šansi na etici baziranog menadžmenta	281
2. Principi socijalizacije kao pretpostavke etičko-moralne intervencije	283
2.1. Proces kulturalizacije i socijalizacije građana	283
2.2. Kulturalizacija i socijalizacija kao procesi učenja	286
2.3. Nagrađivanje i kažnjavanje u procesu socijalizacije	289
2.4. Etička pitanja u vezi sa manipulacijom građana	292
3. Post-komunističke etičko moralne reforme srpskog društva	294
4. Proces spontane socijalnosti	304
4.1. Model socijalne organizacije zajednice kao pretpostavka duhovnog preporoda	305
4.2. Uloga javnih korporacija u razvoj porodičnog, malog i srednjeg preduzetništva	309
4.3. Socijalni kapital i stimulisanje sklonosti srpskog društva ka spontanoj socijalnosti	311
5. Etička i društvena odgovornost u tržišnom poslovanju	319
5.1. Kreiranje etičke odgovornosti	319
5.2. Koncept korporativne socijalne odgovornosti	324
5.3. Korporativna etička odgovornost	328
Literatura	329

Praksa etike (267)

1. Tranzitologija kao etička ideologija prakse	268
1.1. Tranzitologija kao ideologija	268
1.1.1. Opšti okviri zapadne tranzitologije i naša očekivanja	268
1.1.2. Teorijski izvori zapadne tranzitologije	271
1.1.2.1. Kremljologija	272
1.1.2.2. Tranzitološke teorije	273
1.1.2.3. Teorije o trećem valu demokratizacije	274
1.1.2.4. Teorije o reinženjeringu	274
1.1.3. Teorijske greške zapadne tranzitologije Istoka	277
1.2. Tranzicija etike	277
1.2.1. Stipuliranje novih etičkih okvira	277
1.2.1.1. Otvaranje novih etičkih okvira	277
1.2.1.2. Pravci promena	279
1.2.1.3. Mogućnosti kontrole budućnosti	280
1.2.1.4. Kreiranje novih nivoa kooperacije (površina dodira)	280
1.2.2. Procena šansi na etici baziranog menadžmenta	281
2. Principi socijalizacije kao pretpostavke etičko-moralne intervencije	283
2.1. Proces kulturalizacije i socijalizacije građana	283
2.2. Kulturalizacija i socijalizacija kao procesi učenja	286
2.3. Nagrađivanje i kažnjavanje u procesu socijalizacije	289
2.4. Etička pitanja u vezi sa manipulacijom građana	292
3. Post-komunističke etičko moralne reforme srpskog društva	294
4. Proces spontane socijalnosti	304
4.1. Model socijalne organizacije zajednice kao pretpostavka duhovnog preporoda	305
4.2. Uloga javnih korporacija u razvoj porodičnog, malog i srednjeg preduzetništva	309
4.3. Socijalni kapital i stimulisanje sklonosti srpskog društva ka spontanoj socijalnosti	311
5. Etička i društvena odgovornost u tržišnom poslovanju	319
5.1. Kreiranje etičke odgovornosti	319
5.2. Koncept korporativne socijalne odgovornosti	324
5.3. Korporativna etička odgovornost	328
Literatura	329